

گفت و گوی «ایران» با علیرضا فغانی، داور بین‌المللی و شناخته شده فوتبال

دوست نداشتم پسر داور شود

محمد مهدی سدهی
خبرنگار

علیرضا فغانی و کمک‌هایش (رضا سخندان و محمدرضا منصوروی) جزو چهره‌های شاخص جام جهانی ۲۰۱۸ بودند و تا پایان این مسابقات در روسیه ماندن نشدند تا با وجود حذف تیم ملی در مرحله گروهی، حضور یک نماینده از ایران در این مسابقات استمرار داشته باشد. فغانی بازی رده‌بندی میان انگلیس و بلژیک را قضاوت کرد و نامش در تاریخ جام جهانی ماندگار شد. او پس از بازگشت به ایران، چند بازی هم در لیگ برتر جاری سوت زده که مهم‌ترین آن دربی ۸۸ پایتخت بود. با وجود این داور نامدار کشورمان از حواشی در امان نمانده و در مواردی به واسطه مسائلی جز عملکردش درون زمین، مورد توجه رسانه‌ها و مردم قرار گرفته است. در این میان، برخی حواشی مربوط به زمان حضور فغانی در روسیه از یک سو و دیگری احترامی هواداران سرخابی در فضای مجازی که موجب ناراحتی او را پدید آورد، باعث شد تا شایعه مهاجرت این داور نقل محافل شود. در چنین شرایطی گفت‌وگوی «ایران» با علیرضا فغانی پیش روی شماست. مصاحبه‌ای که خواندن آن را توصیه می‌کنیم.

■ شما در طول چند سال اخیر سوت‌های مهمی زدید که مهم‌ترین آن قضاوت در مرحله نیمه‌نهایی مسابقات جام جهانی بود. زمان زیادی از مسابقات جام جهانی نگذشته، شما از کار زیاد خسته نشدید؟ اگر بضاعت داور ایران شرایط بهتری داشت به خودتان استراحت نمی‌دادید؟

اگر خسته باشم قطعاً قضاوت نمی‌کنم و در صورتی که آمادگی لازم برای قضاوت نداشته باشم، قطعاً قضاوت نخواهم کرد. در حال حاضر انگیزه زیادی برای آینده و قضاوت در دیدارهای مهم‌تر دارم. **■ دربی ۸۸ بسیار موجب ناراحتی شما شد و این ناراحتی شما را فحاشی‌ها بود، بعد از دربی گفتید که بهتر است برای این دیدار داور خارجی بیاید و داور در دربی افتخار نیست. خیلی‌ها نسبت به دربی صحبت‌های شما واکنش نشان دادند، چه پاسخی در این خصوص دارید؟**

مجدداً می‌گویم که قضاوت در دربی افتخار نیست در صورتی که در ایران می‌گویند سوت زدن در دربی افتخار بزرگی است. اگر داور در دربی افتخار است، من ۶ بار این بازی را قضاوت کردم. من به هیچ وجه دنبال رکورد نیستم. بحث این بود که از یک هفته پیش از آغاز دربی فحاشی‌ها در فضای مجازی شروع می‌شود و بعد از بازی هم حواشی درست می‌کنند. در گذشته مردم و تیم‌ها کمک می‌کردند تا چنین اتفاقات حاشیه‌ای رخ ندهد اما در حال حاضر چنین اتفاقی می‌افتد و بازیکنان با یکدیگر درگیری می‌شوند و تماشاچیان فحاشی می‌کنند و کار را برای داور سخت می‌کنند. البته تا حدودی به دلیل سابقه‌ها که من احترام گذاشتند، اگر یک داور جوان بود همه‌ها بیشتر می‌شد. احساسم بر این است که شرایط به گونه‌ای پیش می‌رود که استفاده از داور خارجی بهتری بهتر است. با این روند کاربرای داوران جوانتر سخت خواهد شد. خیلی از کشورها هستند که برای یک بازی حساس داور از بیرون می‌آیند و می‌روند و حواشی‌ای ندارند. من توصیه‌ام به همین خاطر بود که بهتر است داور خارجی بیاید و دربی را قضاوت کند. با این کار شان داور ایران پایین نمی‌آید و داوران ما با آرامش بیشتری به کار خود ادامه می‌دهند.

■ در حال حاضر شرایط داور ایران را چگونه می‌بینید؟
چه در گذشته، چه در زمان حال و چه در آینده قطعاً جوان‌های خیلی خوبی داشتیم و داریم، نه تنها در داور بلکه در تمامی زمینه‌ها شرایط این گونه است و این جوان‌ها می‌توانند جایگزین قدیمی‌ترها شوند ولی مسأله مهم این است که این جوان‌ها نیاز دارند که افراد باتجربه‌تر و دلسوز راه درست را به آنها نشان دهند که امیدوارم این اتفاق بیفتد. **■ خیلی‌ها معتقدند که شما یک سرگردان از فوتبال ایران بالاتر هستید. همیشه معتقد بودم که داور را نمی‌توان با فوتبال‌بست مقایسه کرد، این‌ها دو مقوله جدا هستند. هیچ زمان نمی‌توان گفت که داور ما از فوتبال جلوتر است یا فوتبال‌مان از داور جلوتر است. فوتبال جایگاه خودش را دارد و طرفداران خودش را دارد. هیچ کس برای دیدن داور به استادیوم نمی‌رود ولی ما خوشحالیم که در جام جهانی با وجود**

اینجاست. ترجیح می‌دهم در جایی ساکن باشم که پیشرفت کردم و اگر می‌توانم به همان جا خدمت کنم. **■ در یک خانواده داور خیز هم متولد شده‌اید و در همین خانواده به یکی از بهترین داوران جهان تبدیل شدید، طی این سال‌ها چه نکاتی از خانواده یاد گرفتید؟**

من و خانواده‌ام همیشه در کنار هم بودیم. برادرم سال گذشته به سوئد مهاجرت کرد و در آنجا مشغول قضاوت است. همیشه ما نکاتی از همدیگر یاد می‌گرفتیم نه تنها در خانواده بلکه از دوستان خیلی خوبی هم که در کنار من هستند، چیزهای زیادی یاد گرفتم. علاوه بر این از خانواده همسرم هم چیزهای زیادی یاد گرفتم. همیشه دوست داشتمیم در هر زمین‌های به همدیگر کمک کنیم و در رشته‌ای که فعالیت می‌کنیم به پیشرفت برسیم. **■ شما پسر داورید؟**

بله. پسر ۱۶ ساله دارم که او هم داور است. من مشکلات داور را همیشه به او گوشزد می‌کنم. دوست نداشتم پسر داور شود اما او به داور علاقه داشت و در کلاس‌های داور شرکت کرد و هم‌اکنون هم داور است. به هر حال پسر آینده خوبی دارد و می‌تواند داور خوبی باشد.

■ شما داور هستید که همیشه در قضاوت‌ها نامرغه قبولی گرفتید، با مشکلات شخصی‌تان چگونه برخورد می‌کنید؟ در زمان رویاوی با این مشکلات هم سوت می‌زنید؟

پس از بازی را از اول شروع می‌کنید؟ برخی مواقع در دنیای واقعی اشتباهات باید بیشتر مراقب باشیم. فوتبال یک بازی است اما شما در دنیای واقعی با برخی از اشتباهات مواجه می‌شوید که جبران‌ناپذیر است. سعی می‌کنم در دنیای واقعی با تمرکز بیشتری تصمیم‌گیری کنم تا با مشکلات دیگری مواجه نشوم.

■ شما از نظر کاری با آقایان سخندان و منصفی رابطه خوبی دارید. این رابطه شما را چگونه برقرار می‌کنید؟

من با خیلی از داوران ارتباط خانوادگی دارم اما در چند سال اخیر من، سخندان و منصوروی بیشتر مواقع در کنار هم می‌بودیم، ما بیشتر از آن که در کنار خانواده‌های‌مان باشیم در کنار همدیگر بودیم. در گذشته بیشتر در کنار مرتضی کریمی و رسول فروغی بودم. اخیراً هم در کنار دوستان دیگری هستم. همیشه با تمامی دوستان سعی کردیم که یکدل و یکصدا برای یک چیز تلاش کنیم که آن چیز رسیدن به موفقیت و بهترین‌هاست.

■ در روزهای گذشته صحبت از مهاجرت شما شد، بحث رفتن نخبگان از کشور همیشه وجود دارد، شما چه برنامه‌ها و دیدگاهی نسبت به این موضوع دارید؟

هر فردی مسئول زندگی خودش است و ما موظفیم به تصمیمات هر فردی احترام بگذاریم. در ابتدا باید بگویم که خوشحالم دینم را به داور کشور ادا کردم چیزی که کس دیگری نمی‌تواند آن را از من طلب کند. خیلی‌ها آمدند و رفتند ولی کارهایی که ما در این سال‌ها انجام دادیم را فکر نمی‌کنم کسی انجام داده باشد. بجز محمد فغانی که در فینال جام جهانی ۹۴ به عنوان کمک داور قضاوت کرد. بنابراین می‌توانم بگویم که من دینم را به کشورم ادا کردم. این که از این به بعد قرار است در کشور باشم یا نباشم یک مسأله شخصی است که متأسفانه جدیداً باب شده که وارد چنین مسائلی می‌شویم. اگر قرار است که بروم کار غیرقانونی‌ای نمی‌کنم و قطعاً تصمیمی خواهم گرفت که به نفع خودم و خانواده‌ام باشد. فعلاً تمرکز قضاوت در جام ملت‌های آسیا است تا بعد از آن ببینم که شرایط چگونه می‌شود.

■ تماشگران همیشه پیش از بازی با شعار «داور بین‌المللی» تشویق می‌کنند. ترجیح می‌دهم در جایی ساکن باشم که پیشرفت کردم. دینم را به داور کشور ادا کردم. اگر قرار است که مهاجرت کنم، کار غیرقانونی‌ای نمی‌کنم. کسانی که فحاشی می‌کنند هم جزو همین مردم هستند. داور را نمی‌توان با فوتبال‌بست مقایسه کرد.

■ قطعاً در صورتی که این موضوع از سوی شما عملی شود، مردم ناراحت می‌شوند که یک شخصیت دوست‌داشتنی و کسی که باعث افتخارشان شده دیگر در کشور حضور نداشته باشد.

مردم به ما لطف دارند اما کسانی هم که فحاشی می‌کنند و من را تحت فشار قرار می‌دهند هم جزو همین مردم هستند. من همیشه سعی می‌کنم برای خودم زندگی کنم و به حرف‌هایی که زده می‌شود اهمیت نمی‌دهم.

■ اگر فردی از شما در مورد مهاجرت به کشور دیگری راهنمایی بخواهد شما چگونه او را راهنمایی خواهید کرد؟

حرفم این است که هر کسی مسئول زندگی خودش است. اگر فردی جای پیشرفت داشته باشد

چهار کشور یا خارج از کشور و هر جایی که احساس آرامش کند می‌تواند برود و زندگی کند.

چون در دنیای واقعی با برخی اشتباهات مواجه می‌شوید که جبران‌ناپذیر است. سعی می‌کنم در دنیای واقعی با تمرکز بیشتری تصمیم‌گیری کنم تا با مشکلات دیگری مواجه نشوم.

هر فردی مسئول زندگی خودش است و ما موظفیم به تصمیمات هر فردی احترام بگذاریم. در ابتدا باید بگویم که خوشحالم دینم را به داور کشور ادا کردم چیزی که کس دیگری نمی‌تواند آن را از من طلب کند. خیلی‌ها آمدند و رفتند ولی کارهایی که ما در این سال‌ها انجام دادیم را فکر نمی‌کنم کسی انجام داده باشد. بجز محمد فغانی که در فینال جام جهانی ۹۴ به عنوان کمک داور قضاوت کرد. بنابراین می‌توانم بگویم که من دینم را به کشورم ادا کردم. این که از این به بعد قرار است در کشور باشم یا نباشم یک مسأله شخصی است که متأسفانه جدیداً باب شده که وارد چنین مسائلی می‌شویم. اگر قرار است که بروم کار غیرقانونی‌ای نمی‌کنم و قطعاً تصمیمی خواهم گرفت که به نفع خودم و خانواده‌ام باشد. فعلاً تمرکز قضاوت در جام ملت‌های آسیا است تا بعد از آن ببینم که شرایط چگونه می‌شود.

رفسا سخندان | محمدرضا منصوروی

شاید بتوان گفت که رضا سخندان و محمدرضا منصوروی در ماه‌های گذشته به دلیل هم تیمی بودن، نزدیک‌ترین اشخاص به علیرضا فغانی هستند. تیمی که از سال ۲۰۱۵ تشکیل و عازم مسابقات بین‌المللی شد. قضاوت دیدار فینال جام ملت‌های آسیا ۲۰۱۵، فینال المپیک ۲۰۱۶، ریو، نیمه‌نهایی جام کنفدراسیون‌ها ۲۰۱۷، قضاوت در جام جهانی ۲۰۱۸ و دیدار رده‌بندی بین تیم‌های انگلیس و بلژیک از جمله افتخاراتی است که این دو کمک داور به همراه فغانی به دست آوردند. صحبت با کمک داوران معمولاً می‌تواند جذاب باشد، چرا که نسبت به دیگر ارکان فوتبال چندان به کمک داوران توجه نمی‌شود و به قول معروف در دید نیستند!

گفت و گو با رضا سخندان و محمدرضا منصوروی حاوی نکات جالب و البته مهمی است. البته آنها در این مصاحبه به شایعه مهاجرت فغانی هم واکنش نشان داده‌اند.

مصحح به رضا سخندان را از همین جا آغاز کردیم. او در خصوص بحث مهاجرت فغانی به خبرنگار «ایران» می‌گوید: «ما رابطه نزدیکی با هم داریم اما هیچ‌گاه فغانی در خصوص این موضوع با ما صحبت نکرد و فکر نمی‌کنم که چنین قصدی داشته باشد. داوران مظلوم‌ترین افراد در فوتبال کشورمان هستند. رفتارها نسبت به داوران به هیچ وجه مناسب نیست و این رفتارها باید اصلاح شود. مهم‌ترین چیزی که داوران می‌خواهند احترام است اما این موضوع متأسفانه کمتر در ورزشگاه‌ها دیده می‌شود. این کمک داور کشورمان می‌افزاید: «۳ سالی است که این تیم داور تشکیل شده و در این مدت هر افتخاری که بود را به دست آوردیم اما متأسفانه این افتخار آفرینی ما اهمیتی در داخل کشور ندارد. اکثر کشورها حتی برای بازی تدارکاتی‌شان هم تیم داور ما را دعوت می‌کنند که این افتخار بزرگی است. این افتخار برای ما نیست بلکه برای کشورمان است چرا که می‌گویند تیم داور ایرانی.»

در بعضی مواقع شاهد اتفاق ناخوشایندی گزارشگر گرفته تا بازیکن تیم که منتقد داوران هستند و با نقدهای خود حساسیت‌هایی برای هواداران ایجاد می‌کنند. منصوروی می‌افزاید: «متأسفانه تنها در کشور ما این گونه است و گزارشگران، مربیان و مدیران تیم‌ها افرادی هستند که هواداران را تهییج می‌کنند. تیمی به نام تیم داور در جدول لیگ برتر حضور ندارد و نتایج تیم‌ها هیچ سود و زیانی به ما نمی‌رساند. متأسفانه پرخاشگری در ورزشگاه‌های ما وجود دارد و شاید این جو به دلیل مشکلات زیادی است که مردم دارند. باید با برنامه‌ریزی خوب ورزشگاه‌های‌مان را از جو پرخاشگری خارج کنیم تا هواداران از دیدن یک بازی لذت ببرند.»

حامی داوران است و در صورت بی‌احترامی یا پرخاش به داوران جرایم سنگینی برای افراد یا تماشاگران تیم مختلف در نظر می‌گیرد. او در این خصوص می‌افزاید: «در مسابقات نوجوانان جهان ۲۰۱۱ در مرکزیک مریبی یکی از تیم‌ها با دست به داور نشان داد که پول گرفته، فردای آن روز مدرک مربیگری این مربی توسط فیفا باطل شد. پس از اتفاقات آبادان که موجب مجروح شدن داور شد، فدراسیون هیچ جریمه‌ای برای تیم‌ها در نظر نگرفت و این نشان می‌دهد که داوران اهمیتی برای فدراسیون ندارند.»

سخندان با اشاره به این موضوع که در کشورهای دیگر ارزش زیادی برای هم‌تایان او قائل هستند، می‌گوید: «پس از جام جهانی قرار بود به ما پاداش ویژه‌ای بدهند اما پاداش ویژه آنها ۳ میلیون تومان بود اما ما سؤال می‌کنند که شما پس از جام جهانی چقدر پاداش گرفتید؟ حقیقتاً خجالت می‌کشیم بگویم که ۳ میلیون تومان به ما پاداش داده‌اند.»

محمدرضا منصوروی یکی دیگر از کمک‌های فغانی نیز در خصوص شایعه مهاجرت فغانی به خبرنگار «ایران» می‌گوید: «حرف و حدیث پیرامون فغانی زیاد است اما فکر نمی‌کنم موضوع مهاجرت فغانی درست باشد. ما هر زمان به خارج از کشور رفتیم برای بازگشت عجله داشتیم. ناراحتی فغانی از بی‌احترامی‌هایی است که در فضای مجازی به او شد. فغانی از توهمین‌ها ناراحت است. البته تنها توهمین‌ها نیست که او را ناراحت می‌کند، فغانی از بی‌توجهی نسبت به داوران هم ناراحت است. متأسفانه فدراسیون به کمیته داوران اهمیتی نمی‌دهد.»

این کمک داور کشورمان به اتفاقات آبادان و مجروح شدن کمک داور بازی صنعت نفت و بیگان اشاره می‌کند و می‌گوید: «متأسفانه بعد از آن حادثه اتفاقی بیفتاد و هیچ جریمه‌ای برای شخص یا تیمی در نظر گرفته نشد. در کشورمان احترامی برای داوران قائل نیستند و شغل ما هیچ ارزشی ندارد. پس از حضورمان در جام جهانی قرار شد پاداش ویژه‌ای به ما بدهند اما این پاداش ویژه ۳ میلیون تومان بود. البته مسائل مالی اهمیت زیادی ندارد و خواهش ما این است که به ما احترام بگذارند.»

در فوتبال افرادی هستند که خواسته یا ناخواسته هواداران را تهییج می‌کنند؛ از گزارشگر گرفته تا بازیکن تیم که منتقد داوران هستند و با نقدهای خود حساسیت‌هایی برای هواداران ایجاد می‌کنند. منصوروی می‌افزاید: «متأسفانه تنها در کشور ما این گونه است و گزارشگران، مربیان و مدیران تیم‌ها افرادی هستند که هواداران را تهییج می‌کنند. تیمی به نام تیم داور در جدول لیگ برتر حضور ندارد و نتایج تیم‌ها هیچ سود و زیانی به ما نمی‌رساند. متأسفانه پرخاشگری در ورزشگاه‌های ما وجود دارد و شاید این جو به دلیل مشکلات زیادی است که مردم دارند. باید با برنامه‌ریزی خوب ورزشگاه‌های‌مان را از جو پرخاشگری خارج کنیم تا هواداران از دیدن یک بازی لذت ببرند.»